

Gaujas Nacionālā parka (GNP) dabas aizsardzības plāna projekta sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols

Sanāksmes norises laiks: 2022. gada 08. septembris, plkst. 12:00

Sanāksmes norises vieta: Līgatnes Kultūras centrā (Sprinģu iela 4, Līgatne, Cēsu novads);

Sanāksmi vada: Aiga Kāla, SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” pārstāve

Sanāksmi protokolē: SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, biroja vadītāja Meredita Melānija Gailīte (konspektīvs protokols sastādīts pēc diktoфона ieraksta).

Dalībnieku saraksts: pieejams pēc pieprasījuma

Sanāksmi atklāj SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” pārstāve **Aiga Kāla** un iepazīstina ar sanāksmes dienas kārtību, sanāksmes norisi un izklāsta informāciju par turpmāko līdzdalību plāna izstrādē, kā arī informācijas pieejamību. Līdz 26. septembrim tiek gaidīti rakstiski priekšlikumi: gauja@environment.lv, kā arī uz SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” pasta adresi Vīlandes ielā 3-6, Rīga, LV-1010

Prezentācijas: Rolands Auziņš, Andris Klepers, Gatis Eriņš.

Sanāksmes turpinājumā Dabas aizsardzības pārvaldes pārstāvis **Rolands Auziņš** iepazīstina klātesošos ar dabas aizsardzības plāna (turpmāk tekstā – DA plāns) izstrādes procesu un sniedz informāciju par Gaujas Nacionālā parka (turpmāk tekstā – GNP) statusu. Tiek izskaidrots, kas ir DA plāns un kāda ir DA plāna izstrādes kārtība, kādi regulējošie normatīvie akti to reglamentē. DA plāns nosaka ilgtspējīgu attīstību aizsargājamā teritorijā, ņemot vērā sabalansētas un izvērtētas apsaimniekošanas iespējas šajā teritorijā. Paskaidro klātesošo iespējas iesaistīties dokumenta apspriešanā un izmaiņas pēc DA plāna izstrādes.

Sanāksmes turpinājumā **Andris Klepers**, dabas aizsardzības plānā iesaistītais tūrisma eksperts, informē klātesošos par GNP nozīmīgumu Latvijai un tūrisma nozarei. Atspoguļo aptaujas rezultātus, kā iedzīvotāji redz šo teritoriju, kā turpmāk plāno veidot infrastruktūru GNP teritorijā, analizē mājokļu, īpašuma veidus GNP. Sniedz informāciju, ka pa GNP ceļiem un robežceļiem ir 12 miljoni automašīnu braucienu gadā un tuvu pie 4 miljoniem ir GNP apmeklējumu gadā, nevienā citā īpaši aizsargājamā dabas teritorijā šāds apmeklējumu skaits nav. Sniedz piemērus apmeklētāju skaitam konkrētos GNP objektos. Skaidro karti, kurā ir atzīmēti eksporta uzņēmumi, blīvāk apdzīvotas teritorijas, kurās ir lielāks pieprasījums pēc rekreācijas un atpūtas pakalpojumiem, kā arī attālākās zonas. Īsi ieskicē aptaujas veikšanas procesu māsaimniecībās un prezentē iegūtos aptaujas rezultātus. Skaidro iegūtos rezultātus no GNP apmeklētāju aptaujām. Sniedz komentāru, cik vērtīgi ir nosargāt GNP vērtības, kā arī kādu peļņu un ieguvumus no šo vērtību saglabāšanas, ka arī tūrisma varētu iegūt.

Sanāksmes turpinājumā SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, vides speciālists **Gatis Eriņš** informē klātesošos par DA plāna dokumenta saturu, par GNP DA plāna ietvaros veiktajām izpētēm un par aktivitātēm, kas norisinājušies DA plāna izstrādes laikā, kā arī sniedz informāciju par saņemto priekšlikumu izvērtējumu. Skaidro klātesošajiem GNP DA plāna ietvaros veiktās izpētes dabas vērtībām, tūrismā, ainavu izvērtējumā, kā arī citos aspektos. Sniedz informāciju par apsaimniekošanas pasākumu sasaisti ar GNP aizsardzības un apsaimniekošanas mērķiem, kā arī izklāsta GNP mērķus, apsaimniekošanas pasākumus GNP DA plānā, GNP esošo zonējumu un noteikumus. Skaidro sagatavotā zonējuma pieeju un

kartes, kurās attēlots esošais funkcionālais zonējums un funkcionālā zonējuma priekšlikums. Presentē piedāvātā zonējuma izmaiņu platību kopsavilkumu un zonējuma izmaiņu kopsavilkumu. Informē klātesošos par galvenajiem iekļautajiem nosacījumiem individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos (IAIN) un īsi par turpmākajiem soļiem DA plāna izstrādē. Stāsta par plāna apstiprināšanas kārtību.

Aiga Kāla pateicas par prezentācijām un aicina sanāksmes dalībniekus uzdot jautājumus un izteikties par DA plāna izstrādi.

Sanāksmes dalībniece atzīmē, ka tiek attīstīts jauns projekts mikromobilitātei, vēlas noskaidrot, pa kādu maršrutu tas iekļauts DA plānā, pa ceļa malu vai gar dzelzceļu.

Anete Pošiva-Bunkovska sniedz atbildi, ka Satiksmes ministrija šo projektu plāno pa dzelzceļa malu. Pēc diskusijām ar pašvaldību un no iedzīvotāju skatījuma tomēr DA plānā atzīmēts, ka veloceļš būs gar ceļa malu. Šobrīd norit diskusijas, kā to realizēt.

Sanāksmes dalībniece jautā, vai esat lietas kursā, ka Cēsu novada dome Satiksmes ministrijai, Latvijas Valsts ceļiem un Tiesībsargam ir nosūtījusi vēstuli, norādot, ka velo/gājēju ceļam ir jābūt gar šoseju A2.

Anete Pošiva-Bunkovska – nē mums nav tādas informācijas, vēstules, bet varam noskaidrot un palūgt to Cēsu novada domei.

Sanāksmes dalībniece komentē, ka pirmajā apspriešanā uzzināja, ka no Līgatnes dzelzceļa stacijas plānots velo/gājēju ceļš pa Vildogas ielu un Lejaslīgatni. Mēs norādījām, ka tas ir nepiemērots maršruts. Notiek celtniecība, kur arī atrodas infrastruktūra, bērnu dārzi, skolas sporta centrs un iedzīvotājiem tur būtu svarīgāk, lai tiktu veidots maršruts.

Andris Klepers uzsver, ka mikromobilitāte GNP ir prioritāte. Svarīgi, lai ciemu, pilsētu un staciju savienojumi būtu pa īsāko ceļu. Tomēr ne vienmēr viss izdodas, ir pilsētplānošanas un teritoriju plānošanas prakse, kas nosaka, kas jāņem vērā. Tomēr mēs ņemsim vērā Jūsu vēlmes un skatīsimies, ko var darīt.

Sanāksmes dalībnieks 1 secina, ka GNP veidotie velo/gājēju ceļi vairāk tendēti uz tūristiem, nekā domāti vietējiem iedzīvotājiem. Prioritāri vajadzētu domāt par vietējiem iedzīvotājiem. Vai DA plānā iezīmētajām takām, kas tiks izveidotas tiek plānotas WC?

Anete Pošiva-Bunkovska atbild, ka priekšlikums tiek piefiksēts par savienojumu no Līgatnes dzelzceļa stacijas plānoto velo/gājēju ceļu.

Sanāksmes dalībnieks 1. Mēs savācām 700 iedzīvotāju parakstus vienas nedēļas laikā, cilvēki izteikuši savu viedokli par to, kā jau iepriekš minēju.

Andris Klepers komentē, ka tiek paredzēts, ka tā tas var notikt. Attiecībā par WC – gar esošajām takām ir apmetņu vietas un pamatprakse ir tāda, ka labāk WC jāparedz pieslēgt kanalizācijai, nevis veidot sausās tualetes. Slodzes plānošana sausajām WC ir diezgan apgrūtināša, un tad šis pakalpojums kļūst nekvalitatīvs. Jābūt kompleksam skatījumam.

Sanāksmes dalībniece komentē, ka ir lasīta informācija, ka ceļojumos citās valstīs ir obligāti nepieciešama lāpstīņa, nevis tiek būvētas tualetes.

Andris Klepers Skotijā tā ir, Lauku Ceļotāja bukletā digitāli tas aprakstīts. Mēs neesam viendabīga sabiedrība, citi atstāj pēdas, citi – nē. Jābūt ētikas kodeksam. Gaidām inovācijas par WC.

Meža īpašnieks stāsta par to, kas sagaida meža īpašniekus, jo dabas lieguma zonā ir noteikts pilnīgs aizliegums galvenajai cirtai, kas līdz šim bija atļauta ar ierobežojumiem. Tas pats attiecas arī uz kopšanas cirti, sanitāro cirti. Tātad cilvēki ar to būs ļoti neapmierināti. Apsaimniekošanas noteikumi dabas parka zonā ir līdzīgi kā dabas lieguma zonā. Citās zonās ir atvieglojumi, jo nebūs nepieciešami mežu apsaimniekošanas plāni. Meža īpašnieku biedrība ir uzrakstījusi vēstuli DAP, VARAM un plāna izstrādātājiem. Nolasa to. Uzkata, ka netiek ņemtas vērā visas meža īpašnieku intereses.

Aiga Kāla komentē, ka ir saņemti daudzi priekšlikumi un vēstules.

Andris Klepers vēlas noraidīt iebildi, ka nav veikta aptauja. Ir piedalījušies arī mežu īpašnieki.

Sanāksmes dalībniece uzskata, ka meža īpašnieki pārāk lobē savas intereses. GNP tiek pārmērīgi izzāģēti meži. Dzīvnieki nāk uz mājām, nodara postījumus. Jautā par ainavu aizsardzības zonu - tur atļauti plantāciju meži. Kas tas ir?

Gatis Eriņš skaidro, ka pēc esošā regulējuma ainavu aizsardzības zonā nevar stādīt plantāciju mežus. Turpmāk tas tiks pieļauts noteiktās teritorijās. Uz šo platību neattiecas meža apsaimniekošanas normatīvais regulējums. Paskaidro, kas ir plantāciju meži.

Turpinās diskusija par zemes lietojuma veidiem, to maiņu ar/bez atļaujas.

Sanāksmes dalībnieks 3 vēlas noskaidrot kontaktus, lai uzdotu jautājumus vēlāk individuāli par konkrēto īpašumu, kā arī informē, ka online kartes no servera grūti ielādēt un sarežģīti pētīt, tā, lai saprastu savas intereses, savus zemes gabalus. Gribas saprast, kurā teritorijā tomēr tas gabals atrodas.

Aiga Kāla komentē, ka pēc sanāksmes var pienākt pie kolēģes un saņemt norādes, paskatīties kartogrāfisko materiālu.

Aiga Tora stāsta par funkcionālo zonējumu, kurš pieejams gan drukātajos materiālos, gan mājas lapā.

Sanāksmes dalībnieks 3 vēlas noskaidrot, kas notiks Līgatnes vēsturiskajā centrā? Kādās zonās atradīsies Līgatne?

Gatis Eriņš skaidro, ka Līgatnes pilsētu paredzēts iekļaut 4 zonās no 5, kas paredzētas GNP. Detalizēti var paskatīties kartē, kuras daļas, kur atrodas.

Sanāksmes dalībnieks 4 stāsta, ka viņa īpašums 113 gadus vecs, bet šobrīd ir tendence, ka galvenais ir tūrists, nevis vietējais iedzīvotājs. Ir nozares, kuras pelna naudu – lauksaimnieks, mežinieks, tūrisms. Kurā vietā paliek viensētas īpašnieks kā es? Kam tas plāns tiek izstrādāts?

Andris Klepers uzsver, ka šajā DA plānā ir vislielākais akcents likts uz vietējo rekreāciju arī pašiem iedzīvotājiem. Ir aptauja vietējiem iedzīvotājiem, kas parāda, ka tūrists ir tikai 1/20 daļa, lielākā daļa apmeklētāju ir Siguldieši, Cēsinieki, Valmierieši, GNP apkārtnes iedzīvotāji. Ar to novērtējams, ka tā ir vajadzība pēc atpūtas kā daļa no dzīves kvalitātes. No katras viensētas, kuru ir daudz, nevar ierīkot taku, apdzīvotības līmenis ir ļoti dažāds, nevienmērīgs. Vietējais tūrisms ir nozīmīgs, bet daļa no tā nedod tiešu labumu tūrisma uzņēmējiem. Ir redzējums, ko mēs domājam ar ilgtspējīgu teritorijas attīstību, mēs šeit arī gūstam paši labumu.

Meža zemes īpašnieks mantotā teritorijā (Sanāksmes dalībnieks 5) atceras, kā tika izveidots GNP, uztver to ar lielu lepnumu, kā arī to, ka Līgatnes dabas takas ir/būs bez maksas. Šobrīd tā maksa ir ne tikai par dabas takām. Uzskata, ka tie iedzīvotāji, kas ne tagad iepērk īpašumus GNP, atzīmējot, ka mūsu senču intereses īpaši netiek ņemtas vērā. Atbalstu tūrismu un aktīvu atpūtu, tomēr es no sava īpašuma nevaru iegūt peļņu. Saņemu tikai simbolisku kompensāciju no Natura teritorijas un ierobežojumus saimnieciskai darbībai. Šādā DA plānā būtu lietderīgi padomāt, kā zemes īpašniekiem kompensēt līdzsvarot, to ka te ir dabas parks. Tas varētu būt nekustamā īpašuma nodokļa atbrīvojums vēsturiskām zemēm.

Gatis Eriņš paskaidro, ka kompensāciju jautājums ir ļoti komplicēts DA teritoriju kontekstā visā Latvijā. It īpaši vēsturiskām teritorijām, it īpaši GNP, ievērojot arī saimnieciskās darbības ierobežojumus. Būtu nepieciešama informatīva nodaļa DA plānā par kompensācijās aspektiem Latvijā kopumā un konkrētiem kompensācijas veidiem, kas detalizētu, kas notiek šobrīd aizsargājamās dabas teritorijās. Šī DA plāna izstrāde nemainīs valstī regulējumu, kāds tas it pašlaik.

Rolands Auziņš turpina diskusiju par kompensācijām, tiek atzīmēts, ka bija tāds laiks 2006.-2009. gads, kad valstī bija tāda rocība, tad tika maksāts 100% apmērā. Vai pat vairāk - par nākotnes neiegūto vērtību. Tagad situācija ir mainījusies. Jā, kompensācijas ir nepieciešamas, ir izveidota darba grupa ar DAP un VARAM pārstāvjiem, lai pārskatītu kompensāciju mehānismu un apjomus.

Andris Klepers komentē par dabas takām - par ieejas maksu, apsvērumiem. Iespējams, vietējie iedzīvotāji varētu apmeklēt šīs vietas bez maksas. Tomēr Līgatnes dabas takas kā objekts tiek dotēts un ieejas maksa visu nenosedz. Tas nozīmē, ka vietējai kopienai jānāk kopā un par to jārunā, kā no tā gūt labumu.

Meža zemes īpašnieks mantotā teritorijā (Sanāksmes dalībnieks 5) oponē, ka Siguldas un Līgatnes iedzīvotāji daudz maksā par to, ka dzīvo šeit, GNP teritorijā un, ka intensīva tūrisma apmeklējuma zona rada neērtības, kas nav izsveramas ar naudu. Laikā, kad GNP tika dibināts,

Līgatnes dabas takas varēja apmeklēt bez maksas. Saimniekošana - savā īpašumā, varbūt var ļaut mums normāli strādāt, darboties. Apzināti nevēlos neko iznīcināt.

Rolans Auziņš dalās ar viedokli, ka Natura 2000 teritorijas tomēr ir izveidotas, lai aizsargātu dabas vērtības. Vēsturiskā situācija ir dažāda. Tomēr cilvēki brauc un novērtē dabas vērtības, uzņēmēji piesaista naudu tam.

Sanāksmes dalībnieks 4 uzskata, ka tūrisms nodara ļoti lielu zaudējumu resursiem. Lai uzturētu infrastruktūru, izzāgē mežu.

Andris Klepers atzīmē, ka tūrisms tomēr ir tikai viena no nozarēm. Mežam ir arī rekreatīvā vērtība, tas ir gan pienākums, gan apgrūtinājums, gan atbildība, īpaši GNP teritorijā. Akcentē sabiedrības vērtības jautājumu. Un piezīmē, ka šobrīd tā ir viedokļu apmaiņa, ne atbildes uz jautājumiem. Dabas lieguma zonā viesnīcu uzbūvēt nav iespējams.

Turpinās diskusija ar **sanāksmes dalībnieku 4** par būvniecību, viesnīcām, meža izciršanu, laivām un dabas piesārņojumu. Viņš uzsver, ka viņš savā mežā neko nevar darīt. Tikai maksāt nodokli.

Meža īpašnieks (Sanāksmes dalībnieks 2) min, ka vienīgie, kas nopelna no šī projekta ir tā saucamā ELLE. Jo privātīpašnieks tiek aizmirsts. Rakstījām uz dažādām ministrijām vēstuli. Atbilde saņemta, un tiek lasīta vēstule / citāts no likumdevējiem.

Aiga Kāla ieilst, ka šajā gadījumā jāsaprot, kāpēc šis plāns tiek izstrādāts, ka tas nav tūrismam, bet gan dabas aizsardzībai un interešu sabalansēšanai. Kompromiss ir samērā sarežģīts, dažādas intereses salāgojot. Tiek meklēti risinājumi, kā izlīdzināt slodzi, saglabājot dabas vērtības nākamajām paaudzēm.

Andris Klepers atzīmē, ka provokācija un manipulācija nebūtu nepieciešama. Ir GNP parka iedzīvotāju viedoklis no aptaujas – ir dažādas iedzīvotāju grupas. Citi piekrīt aptaujai un piekrīt šim modelim, kā vēlētos tā dzīvot, kā, piemēram, ainavu modelis. Cienām viens otru. Viedokļi var būt dažādi dažādām grupām.

Sanāksmes dalībnieks 7. Līgatnes pagasta iedzīvotāja, pirms padsmiit gadiem iegādāts īpašums un ir meža īpašniece. Ļoti nepamierināta ar to, ka katru otro mēnesi saņem zvanus no firmas "Dižozols" meža ciršanas piedāvājumu. Izbrīna, kur viņi iegūst personas datus un kontaktus. Šodien bija ieradies pārstāvis no "Ziemeļvidzemes mežsaimnieks" un nevēlējās braukt prom. Meža īpašniece centās pierunāt interesentu ierasties uz sabiedriskās apspriešanas sanākumi, varbūt iegūtu kādu klientu. Īpašniece stāsta, ka viņas mežs nekoopts un vecs, kāds domā, ka viņa slikti saimnieko, bet viņai patīk dabisks mežs. Ilgus gadus te nāk un dzīvo cilvēki ar maziem bērniem, prieks, ja kaut nedaudz tiks ierobežots kaut kas. Komentē, ka viņa ir par dabas vērtību saglabāšanu. Katram ir sava izpratne par to. Ja šeit izskan viedoklis, ka dabu aizsargāt ir dabas plāna izstrādātāju pozīcija, tomēr iegūt labumu no katras meža vietas – vai tā nav īstā meža īpašnieku pozīcija?

Anete Pošiva - Bunkovska komentē par ierobežojumiem dabas lieguma zonā mežu apsaimniekošanai visās teritorijās. Te GNP 46% ir aizsargājamo biotopu platības, kurās jau

tagad ierobežojumi mežsaimniecībai. Ir runa par adekvātām kompensācijām, un tas jautājums ir apskatāms dažādās institūcijās. Cērtot šajās teritorijās tiek izmainīta visa ekosistēma, radīts plašs traucējums dabiskai ekosistēmai. Pēc DA plāna apstiprināšanas, ir brīdis, kad būtu jāstrādā ar individuālajām kompensācijām.

Meža īpašnieks (Sanāksmes dalībnieks 2) citē vēstuli, kur atzīmēts, ka valsts nāk pretī, bet tikpat labi var pateikt, ka nemaksāsim kompensācijas. Ir Covid, visādas problēmas, naudas nav, un ko lai dara īpašnieks?

Aiga Kāla precizē, ka pēc DA plāna apstiprināšana nenozīmē, ka stājas spēkā individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Individuālo noteikumu apstiprināšana ir atsevišķs process. Tos pieņem likumdevējs - Ministru kabinets. Ne izstrādātājs, ne Dabas aizsardzības pārvalde. Šis DA plāns ir ekspertu vērtējums, kādas dabas vērtības ir sargājamas un kādā apmērā.

Sanāksmes dalībnieks 8 jautā par slaidu, ko sniedza tūrisma eksperts. Vai DA plānā ir paredzēts, kā rīkoties, ja kādā vietā tūristu būs pārāk daudz. Vai nav plānots pieņemt limitu, cik tūristu var būt vienā dienā vienā vietā.

Andris Klepers norāda, ka ir plūsmas vadības plāns, kurā noteikti vairāki mehānismi, kā iedarboties, kontrolēt. Nauda kā instruments. Fiziski var slēgt takas, piemēram, Covid laikā. Bet to var apiet. Priekšlikumi nepalielināt autostāvvietu kapacitāti. Stāsta par ūdens tūrisma apmetņu īpašām vietām. Neignorējot vietējos iedzīvotājus, pieejami ezeri un peldvietas.

Sanāksmes dalībnieki turpina diskutēt. Ir divas grupas aptaujāto iedzīvotāju grupas. Vieni par dabas vērtību baudīšanu, otri zemes īpašnieki, kuru vienīgais avots ir ienākumi no apsaimniekošanas. Norāda, ka tas nav godīgi. Kam rakstīt vēstuli? Izskan Andra Klepera viedoklis, ka grupu ir daudz vairāk.

Rolands Auziņš iesaka, ka vēstuli var rakstīt VARAM, Ekonomikas ministrijai kompensāciju jomā. Saeimas vēlēšanas ir īstais brīdis, kad var ietekmēt kompensāciju jomu, pārskatot, ko sola partijas.

Aiga Kāla secina, ka sanāksmes laiks tuvojas noslēgumam, aicina uzdot pēdējos jautājumus.

Sanāksmes dalībnieks 4 interesējas par iepriekšējā sanāksmē runāto par bioloģiskās attīrīšanas iekārtām, kāpēc tās aizliegt.

Anete Pošiva - Bunkovska izklāsta, ka tiks precizēti jautājumi par attīrīšanas iekārtām, tiks precizēts formulējums.

Gatis Eriņš precizē, ka dabas lieguma zonā situācija šajos jautājumos ir jāuzlabo, izmaiņas ir jāveic, lai būtu labāka ūdens saimniecības pārvaldība.

Aiga Kāla turpina, uzsverot, ka ir specifisks zonējums dažādām teritorijām, kuras ir ļoti jūtīgas.

Aiga Kāla pateicas par aktīvo līdzdalību, slēdz sanākumi un aicina sniegt priekšlikumus līdz 26. septembrim.